

tomien pääomamenojen pääluokan luvun Talorakennukset tilillä Lemmilän vastaanotto-kodin muutostyöt olevasta määrärahasta 6.88 mmk (5. 6. 501 §).

Ryttylän koulukodin johtajan virka päätettiin 1. 4. lukien korottaa 29. palkkaluokkaan (4. 10. 331 §).

Vajaamielisten huoltolaitoskysymyksen järjestäminen yhteistoiminnassa Helsingin Diakonissalaitoksen kanssa. Kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti

1) osallistua periaatteessa Helsingin Diakonissalaitoksen Rinnekodin n. 400 uuden hoitopaikan rakentamiskustannuksiin, sillä edellytyksellä että laitoksesta luovutetaan kaupungin käyttöön 30 v:ksi vähintään 200 uutta hoitopaikkaa,

2) suorittaa rakennuskustannusten ennakkorahoituksena 200 hoitopaikan varauksen perusteella 6 mmk ja myöntää samaa tarkoitusta varten diakonissalaitokselle 54 mmk:n suuruisen, kaupunginhallituksen tarkemmin määrättävissä maksuerissä suoritettavan korottoman lainan, sillä ehdolla että ensimmäisessä rakennusvaiheessa kaupungin käytettäväksi luovutettaisiin vähintään 20 uutta hoitopaikkaa ja

3) oikeuttaa kaupunginhallituksen myös lainan myöntämistä varten käyttämään tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan tarkoitusta varten merkittyä määrärahaa (20. 3. 296 §, khn mtö n:o 3, ks. s. 197).

Barnens Värn -nimisen yhdistyksen ylläpitämän vajaamielisten lasten hoito- ja koulutuslaitoksen perustamiskustannukset. Kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunki osallistuu Barnens Värn -nimisen yhdistyksen Porvoon maalaiskunnassa ylläpitämän vajaamielisten lasten hoito- ja koulutuslaitoksen perustamiskustannuksiin 2.5 mmk:lla, sillä ehdolla että lastensuojelulautakunnan käyttöön varattaisiin laitoksesta 10 v:n ajaksi vähintään 10 hoitopaikkaa ja että kaupunginvaltuuston yhdistykselle v. 1955 (ks. s. 17) myöntämästä 2 mmk:n lainasta jäljellä oleva 1.8 mmk:n suuruinen osa palautetaan kaupungille. Samalla kaupunginvaltuusto päätti myöntää yleisistä käyttövaroistaan 2.5 mmk kaupungin osuuden suorittamista varten (6. 2. 145 §).

Tyttöjen nuorisokotia varten tarvittavan huoneiston varaamista koskeva aloite. Vt Ikonen ym. olivat tekemässään aloitteessa kiinnittäneet huomiota siihen, ettei laitoksista vapautuville tytöille ollut järjestetty kaupungin puolesta mitään sijoituspaikkaa. Kun heidät vapautumisensa jälkeen oli sijoitettava kotiapulaisiksi tai alivuokralaisiksi, ei heillä ollut tilaisuutta ammatin oppimiseen. Myöskin vaikeissa kotiololoissa elävät tytöt olivat tällaisen kodin tarpeessa. Aloitteentekijät olivat vielä ehdottaneet, että kiireellisesti osoitettaisiin jostakin kaupungin rakennuttamasta uudesta talosta, ja ellei se kävisi päinsä, jostakin muusta kaupungin omistamasta talosta huoneisto, johon tyttöjen nuorisokoti voitaisiin sijoittaa. Kaupunginvaltuusto oli jo v. 1953 (ks. s. 68) kehottanut kaupunginhallitusta kiireellisesti asettamaan toimikunnan suunnittelemaan nuorison asuntoloita. Myöskin nuorisotyölautakunta piti välttämättömänä nuorisoasuntolan perustamista. Lastensuojelulautakunnan esityksestä oli kiinteistölautakunta hankkinut tarjouksia useista tarkoitukseen sopivista huoneistoista, mutta kun ao. taloyhtiöt eivät olleet suostuneet laitoksen sijoittamiseen ehdolla olleisiin huoneistoihin, olivat asiat rauenneet. Kaupunginhallitus oli ilmoittanut ryhtyvänsä toimenpiteisiin tyttöjen nuorisokodin perustamiseksi, niin pian kun kiinteistölautakunta olisi löytänyt tarkoitukseen sopivan huoneiston. Koska toimikunnan asettaminen nuorison asuntolain suunnittelemista varten ei kaupunginhallituksen mielestä liittynyt käsiteltävänä olevaan asiaan, olisi se aikanaan käsiteltävä erillisenä. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi (11. 9. 628 §).

7. Erinäisiä sosiaalisia tehtäviä koskevat asiat

Työvälistyötoimiston jäljempänä mainitut virat päätettiin 1. 4. lukien korottaa yhdellä palkkaluokalla seuraavasti: ammatinvalintapsykologin virka (29), kaksi apulaispsykologin virkaa (25), viisi assistentin virkaa (24), neljä ammatinvalinnanohjauksen assistentin virkaa (24) ja sosiaalipsykologin virka (25) (10. 4. 331 §).

Urheiluseurojen avustusmäärärahojen jakoperusteiden muuttamista koskeva aloite. Vt Ehrnrooth ym. olivat tehneet aloitteen, jossa ehdotettiin, että kaupunginhallituksen tehtäväksi annettaisiin kiireellisesti ryhtyä toimenpiteisiin urheiluseurojen avustusmäärärahojen voimassa olevien jakoperusteiden muuttamiseksi siten, että sellaisille tärkeille

seikoille kuin esim. yhdistysten toiminta ja avustuksen tarve, annettaisiin jaossa ratkaiseva merkitys. Aloitteen tekijän mielestä urheiluseurojen avustaminen valtuustopaikkojen poliittisten voimasuhteiden perusteella oli sopimatonta ja kunnallislainsäädännön hengen vastaista. Kaupunginhallitus oli v. 1956 (ks. s. 132) asettanut komitean tutkimaan urheilu- ja ulkoiluolojen kehittämistä ja vapaa-ajan käyttämistä sekä samalla tekemään pitkän tähtäimen ohjelman suunnitelmien toteuttamiseksi. Koska kaupunginhallitus ei ollut antanut komitean tehtäväksi epäpoliittisten jakoperusteiden ehdottamista, olisi valtuutettujen syytä kiinnittää huomiota vallitsevaan epäkohtaan. Urheilu- ja retkeilylautakunta oli ilmoittanut, että avustusmääräraha oli aikanaan otettu talousarvioon siksi, että sillä voitaisiin korvata sisäurheiluseuroille esim. osa harjoitussalien vuokrasta, koska ko. seuroilla ei ollut tilaisuutta maksuttomien harjoituspaikkojen käyttämiseen. Vähitellen oli kuitenkin kaikilla urheilualoilla otettu talvikauden ohjelmaan voimistelu ym. sisällä tapahtuva harjoittelu, joten varsinaisia sisäurheiluseuroja ei enää voitu erottaa muista seuroista. Järjestelmää, jonka mukaan avustusmäärärahain jako suoritettiin valtuuston voimasuhteiden perusteella, oli yritetty useaan kertaan muuttaa, viimeksi v. 1954 oli asiaa tutkimaan asetettu jaosto, jonka ehdotuksesta voimassa oleva jakotapa oli syntynyt. Tämän menettelyn mukaan myönnetään avustettavalle seuralle perusavustus, joka v. 1955—1957 oli ollut 5000 mk. Tätä jakotapaa käyttäen pieneni valtuustovoimasuhteiden mukaan jaettava summa, joten poliittisten perusteiden vaikutus väheni. Koska urheiluelämä oli jakaantunut tiettyjen yhteiskunnallisten ja kielellisten etupiirien mukaan, oli voimassa olevan jakotavan katsottu parhaiten vastaavan tarkoitustaan. Kaupunginhallitus oli ilmoittanut olleensa tietoinen urheiluseurojen avustusmäärärahojen jaossa käytettyjen jakoperusteiden puutteellisuuksista, mutta koska toistaiseksi ei ollut löytynyt kaikkia osapuolia tyydyttävää muuta ratkaisua, oli urheilu- ja retkeilylautakunnan selostamaa jakomenettelyä pidettävä olosuhteisiin nähden sopivimpana. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (6. 3. 259 §, 5. 6. 497 §).

Kaupungin urheilu- ja ulkoilupaikkoja esittävän kaitaelokuvan valmistaminen. Kaupunginvaltuusto päätti siirtää v:n 1956 talousarvion erinäisten sosiaalisten tehtävien pääluokan luvun Urheilu ja retkeily nimikkeelle Kunnallinen urheiluneuvonta »Nuorison talviurheiluohjelma» sekä »Pojat ja tytöt kesän kuntokouluun» nimisten julkaisujen toimitamista varten merkityn osamäärärahan 180 000 mk sekä kertomusvuoden talousarvioon samaan tarkoitukseen merkityn määrärahan 400 000 mk sekä lisäksi retkeilyn, matkailun, loma- ja vapaa-ajan vieton mainontaa ja ilmoituksia varten varatusta määrarahasta 100 000 mk kaupungin urheilu- ja ulkoilupaikkoja esittävien kaitaelokuvien valmistamista varten (23. 1. 98 §, 10. 4. 356 §).

Hesperian urheilukentän sekä siihen kuuluvien laitteiden kunnostaminen. Vt Loppi ym. olivat v. 1956 (ks. s. 43) tekemässään aloitteessa maininneet, että urheiluväen keskuudessa oli herättänyt ihmetystä se, ettei Hesperian kenttää, jonka käyttö keskeisen sijaintinsa vuoksi oli ollut hyvin vilkasta, ollut asianmukaisesti kunnostettu. Esim. kentän pukusuojaparakki oli rakennettu väärään paikkaan, eikä vastannut ajan vaatimuksia. Samaten olisi itse kenttää laajennettava ja sen katsomot kunnostettava. Urheilu- ja retkeilylautakunta oli aloitteen johdosta ilmoittanut, että kentän vastaista käyttöä koskevat suunnitelmat eivät vielä olleet valmiita. Keskustan asemakaavan mukaan tulee kentän itälaitaan uusi linja-autoasema, jonka tarvitsema tila ei vielä ollut tiedossa. Samaten oli kaupunginmuseon tarpeita varten suunnitteilla lisärakennus, joka ulottuisi 10 m:n päähän kentän eteläreunasta, ja johon mahdollisesti voitaisiin sijoittaa mainitut pukusuojat ja suihkuhuoneet. Kentän käyttö tulisi ilmeisesti myös pieneneään sen jälkeen kun Pallokentälle rakennettava keinojäärata valmistuu. Kun kenttä kuitenkin on erittäin sopiva sarjaotteluissa käytettäväksi, tullaan sen pintakerros kunnostamaan. Samaten on tarkoitusta lisätä kentän itä- ja eteläreunan irtokatsomoita sekä siistiä sen kivikatsomo. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnon riittäväksi selvitykseksi (6. 3. 247 §).

Käpylän urheilupuisto. Kaupunginvaltuusto päätti, että kertomusvuoden talousarvion tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokan lukuun Talorakennukset Ruskeasuon ratsastushallin viereen rakennettavaa urheilu- ja retkeilytoimiston keskuskorjaamon varastosuojaa varten merkittyä määrärahaa saatiin käyttää Käpylän urheilupuistoon sijoitettavan varastosuojan rakentamista varten (11. 9. 642 §).

Urheilukentän rakentaminen Itä-Herttoniemeen. Vt Hara ym. olivat tekemässään aloitteessa huomauttaneet, ettei ns. Roihuvuoren alueella Itä-Herttoniemessä ollut minkään-

laista urheilukenttää. Samalla he olivat ehdottaneet, että kansakoulua vastapäätä oleva kenttä luovutettaisiin tähän tarkoitukseen, jolloin sitä samalla voitaisiin käyttää sekä koululaisten että muiden urheilutarkoituksiin. Urheilu- ja retkeilylautakunta oli kertomusvuoden talousarvioehdotukseensa merkinnyt määrärahan ko. kentän kunnostamista varten, mutta oli kaupunginhallituksen ollut pakko, talousarvion menojen supistamiseksi ja veroäyrin hinnan kohoamisen estämiseksi, poistaa useita määrärahaehdotuksia, jotka eivät olleet olleet ehdottoman välttämättömiä. Kaupunginhallitus oli kuitenkin ilmoittanut v:n 1958 talousarvion käsittelyn yhteydessä harkitsevansa ko. määrärahan merkitsemistä siihen. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä esitetyn riittäväksi selvitykseksi (10. 4. 367 §, 22. 5. 457 §).

Ulkoilu- ja palloilukentän sekä puistikkujen järjestäminen Ruoholahden ja sen ympäristön asukkaille. Vt Katajavuori ym. tekivät v. 1956 (ks. s. 88) aloitteen, jossa mainittiin puisto- ja ulkoilualueiden suuresta puutteesta Ruoholahden ja sen lähiympäristön tiheään asutulla alueella. Kaupunginhallituksen tulisi Itämeren- ja Lauttasaarenkadun varastoalueita hävittämällä koettaa kiireellisesti parantaa tilannetta. Ellei hiekkavarastoalueena käytettyä ja palloilukentäksi tarkoitettua Lapinniemen kenttää voitaisi luovuttaa alkuperäiseen tarkoitukseensa, tahi jos suunnitteilla oleva valtatie tulisi kulkemaan kentän kautta, olisi varattava uusi pallokenttä. Vapautuville tonteille olisi pikkulapsia varten järjestettävä leikkikenttiä. Samaten olisi osa Hietalahden torista erotettava puistoksi. Urheilu- ja retkeilylautakunta oli ilmoittanut olevansa tietoinen mainituista puutteellisuuksista ja sen vuoksi esittäneensä määrärahan merkitsemistä kertomusvuoden talousarvioon hiekkavarastoalueen kunnostamista varten palloilualueeksi. Kentän rakentamiseen voi kuitenkin vaikuttaa Lauttasaaren uuden tien suunta, joka toistaiseksi oli selvittämättä. Kentän rakentamista Leppäsuonkadun ja Mechelininkadun kulmaukseen voitaisiin myös pitää mahdollisena. Kiinteistölautakunnan ilmoituksen mukaan ei Hietalahden torin järjestelyä ollut vielä ratkaistu. Koska Lapinniemen ympäristö oli asumaton ja kentän käyttäjät joutuisivat ylittämään vilkkaasti liikennöityjä katuja, ei lautakunta pitänyt ehdotusta tarkoituksenmukaisena. V. 1956 (ks. s. 132) oli asetettu komitea urheilu- ja ulkoiluolojen sekä vapaa-ajan vieton kehittämistä varten, joten kaupunginhallitus oli lähettänyt aloitteen asiakirjoineen mainitun komitean tutkittavaksi. Mikäli ennen komitean esitystä ilmenisi mahdollisuuksia aloitteessa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamiseksi, tulisi kaupunginhallitus ryhtymään niihin. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (23. 1. 70 §).

Kaupungin puisto-, leikki- ja urheilualueiden parantamista koskeva aloite. Vt Orko ym. olivat v. 1956 (ks. s. 88) tekemässään aloitteessa huomauttaneet Kantakaupungin alueella olevilla kansa- ja oppikouluilla olevan vaikeuksia opetussuunnitelman mukaisen liikuntakasvatushjelman toteuttamisessa, koska kenttiä oli vähän ja ne yleensä olivat paljon käytettyjä. Tämän vuoksi aloitteentekijät olivat ehdottaneet, että kaupunginvaltuusto antaisi suunnitella ja toteuttaa Kantakaupungin alueella olevien puistoalueiden käytön, siten että koulut voisivat käyttää niitä opetuspaikkoina sekä kouluikäiset myös vapaa-aikoinaan ikä kautensa edellyttämiin leikkeihin ja peleihin. Samalla olisi myös tutkittava, mitä mahdollisuuksia olisi vapaa-aikoina käyttää kansakoulujen laajimpia pihamaita yleisinä leikki- ja urheilualueina. Talousarvioon olisi lisättävä näiden pihatilojen hoitokustannuksia varten kohtuullinen määräraha. Esikaupunkialueen koulutontteja ja pelikenttiä asemakaavaan sijoitettaessa olisi varattava riittävän suuret alueet niitä varten. Urheilu- ja retkeilylautakunta oli asian johdosta maininnut, että tilannetta vaikeutti Kantakaupungin alueelle jatkuvasti rakennettavat uudet oppi- ja kansakoulut, joille ei varattu lainkaan tilaa liikuntakasvatusta varten, sekä koulujen oppilasmäärän jatkuvan lisääntymisen aiheuttama liikuntakasvatusta varten. Suoritetun tutkimuksen perusteella oli todettu, että Kantakaupungin alueella on oppilasta kohden kenttätalaa vain n. 0.5—1.0 m² ja toisinaan saattoi jopa 20 luokkaa yrittää pitää urheilutuntiaan samalla kentällä. Tilannetta olivat kuitenkin parantaneet Taivalsaaren palloilukentät ja koululaisurheilupaikat sekä Käpylän urheilupuisto, Pitäjänmäen ja Meilahden urheilukentät. Puisto-, leikki- ja urheilutiloiksi varattuja alueita suunnittelevien ja hoitavien elinten olisi saatava aikaan kiinteämpi yhteistyö, jotta ko. tilojen käyttö tulisi parhaalla tavalla järjestetyksi. Kiinteistölautakunta oli todennut kaupungissa olevan liian vähän nuorisoin tarvittavia kenttä- ja pihatiloja. Tämä ei kuitenkaan johtunut uusien koulujen perustamisesta Kantakaupungin alueelle, vaan siitä että esikaupunkialueilla ei ollut riittävästi kouluja, mikä pakotti oppi-

laat käymään Kantakaupungin vanhoissa kouluissa. Sen jälkeen kun uusille asutusalueille oli rakennettu kouluja, oli Kantakaupungin kansakoulujen oppilasmäärä vähentynyt. Kun kehitys todennäköisesti tuli kulkemaan tähän suuntaan, ei olisi syytä rakentaa Kantakaupungin vähäisille puistoalueille uusia kenttiä, vaan olisi tyydyttävä käyttämään entisiä kenttiä mahdollisimman tehokkaasti. Lautakunnan mielestä koulujen pihamaiden käyttäminen yleisinä leikki- ja urheilupaikkoina olisi erittäin suotavaa. Kansakoulujen liikunnanveijot olivat myös todenneet liikuntakasvatusohjelman toteuttamisen olevan vaikeata Kantakaupungin alueella. Kansakoulujen tarkastajaneuvoston käsityksen mukaan koulujen pihamaiden luovuttaminen yleiseen käyttöön edellyttäisi tehokasta valvontaa, koska käyttäjinä tulisi olemaan eri-ikäisiä ryhmiä, sitäpaitsi ei pihamaita voitaisi käyttää kouluaikana. Kaupunginhallitus oli aloitteessa mainittujen vaikeuksien vuoksi asettanut erityisen komitean tutkimaan kaupungin urheilu- ja ulkoiluolojen sekä vapaa-ajan vieton kehittämiseen tähtääviä toimenpiteitä. Komitean oli laadittava ohjelma suunnitelman toteuttamiseksi sekä kiinnitettävä huomiota siihen, että jo asemakaavaa laadittaessa varattaisiin tarkoitukseen riittävän suuria alueita. Koska ko. komitea aikanaan antaisi selvityksen myös kansakoulujen pihamaiden käyttämisestä yleisinä vapaa-ajanviettoalueina, ei kaupunginhallituksen mielestä ollut syytä aikaisemmin tehdä sitovaa ratkaisua. Sitäpaitsi oli Kantakaupungin sekä oppi- että kansakouluissa odotettavissa oppilasmäärän vähentyminen sen jälkeen kuin esikaupunkialueille olisi saatu riittävästi kouluja, joten Kantakaupungin puistoalueiden käyttämiseen koulujen liikuntakasvatuspaikkoina ei ollut aihetta. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä olevat lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen (20. 2. 202 §).

Pirkkolan urheilupuistoa varten tarvittavan määrärahan merkitsemistä v:n 1958 talousarvioon koskeva vt Rantalán ym. aloite sekä

Kumpulán leikki- ja urheilukentän perustamista koskeva vt Tuomisen ym. aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (27. 11. 904 §, 30. 10. 803 §).

Munkkiniemen tenniskenttäláueen vuokraaminen Lawn-Tennis Club 33 -nimiselle yhdistykselle. Kaupunginvaltuusto päätti oikeuttaa urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemään Lawn-Tennis Club 33 -nimisen yhdistyksen kanssa Munkkiniemessä Sigurd Steniuksen puistossa olevan n. 8 700 m²:n suuruisen urheiluláueen vuokraamisesta seuraavan sisältöisen vuokrasopimuksen:

Helsingin kaupunginvaltuuston 8. 5. 1957 tekemán päätöksen mukaisesti Helsingin kaupungin urheilu- ja retkeilylautakunta vuokraa táten Lawn-Tennis Club 33 -nimiselle yhdistykselle tennispelin harjoittamista varten n. 8 700 m²:n suuruisen, vahvistetussa asemakaavassa urheiluláueeksi merkityn määráalan tenniskenttineen ja rakennelmineen kaupungin omistamalla maalla Munkkiniemessä tássä kaupungissa sijaitsevasta ns. Sigurd Steniuksen puistosta seuraavin ehdoin:

1) vuokra-aika on viisitoista (15) vuotta alkaen 1. 5. 1957 ja päättyen ilman erikseen tapahtuvaa irtisanomista 30. 4. 1972;

2) vuokramaksu on kolmekymmentäviisituhatta (35 000) markkaa vuodessa. 1. 1. 1958 alkaen on vuotuinen vuokramaksu riippuva sosiaalisen tutkimustoimiston laskemasta virallisesta elinkustannusindeksistä, jossa lokakuu 1951 merkitään luvulla 100. Perusvuokrana vuokran vaihteluita laskettaessa pidetään kaksikymmentäyhdeksántuhattasataseitsemánkymmentä (29 170) markkaa vuodessa sekä perusindeksin pistelukua 100. Jos indeksin vuotuinen keskimäärä kolmena edellisená vuotena on pysynyt vähintään 10 % ylempänä tai alempana kuin perusindeksi, on vuokra kunkin kalenterivuoden aikana suoritettava niin monella täydellä 10 %:lla vastaavasti korotettuna tai alennettuna kuin edellisen kalenterivuoden keskimääräinen elinkustannusindeksi on täysissä 10 %:ssa perusindeksiá korkeampi tai alempi.

Vuokramaksu on vuosittain etukáteen maksettava Helsingin kaupungin rahatoimistoon.

Ellei vuokramaksua lankeamispäivänä suoriteta, yhdistyksen on maksettava sille erääntymispäivástá maksupäivään asti korkoa sekä rahastuspalkkiota kaupunginhallituksen siitä kulloinkin voimassa olevan päätöksen mukaan;

3) yhdistöyn on velvollinen yhden (1) vuoden kuluessa vuokra-ajan alkamisesta rakentamaan áluelle pukusuojarakennuksen, jonka piirustukset ja kustannusarviot on jätettävä ennen rakentamista urheilu- ja retkeilylautakunnan hyväksyttáviksi. Pukusuojarakennukseen saadaan sijoittaa myös virvoke- ja ruokatarjoilutilat kenttien käyttájiá varten.

Muiden uudisrakennusten rakentamiseen on yhdistyksellä oikeus vain urheilu- ja retkeilylautakunnan kussakin tapauksessa erikseen antamalla luvalla;

4) yhdistys on velvollinen pitämään kentät ja rakennukset vuokra-aikana hyvässä kunnossa ja vuosittain vähintään 7.5 %:lla kuolettamaan pukusuojarakennuksen rakennuskustannuksia. Edellä 3) kohdassa mainittujen mahdollisten muiden uudisrakennusten kuolettamisesta määrätään rakentamisluvan myöntämisen yhteydessä. Yhdistys on velvollinen pitämään vuokra-aikana rakennukset palovakuutettuina täydestä arvosta. Jos rakennus palaa, yhdistys on velvollinen viipymättä rakentamaan sen uudelleen. Mikäli rakennusta ei urheilu- ja retkeilylautakunnan suostumuksella uudelleen rakenneta, tulee palovakuutussumma kaupungille;

5) vuokra-ajan päättyessä alue palautuu kaupungin haltuun ja yhdistyksen sille pysyttämät rakennelmat ja rakennukset siirtyvät korvauksetta kaupungin omistukseen. Jos yhdistyksen vuokraoikeutta kuitenkin jatketaan, siirtyy rakennelmien ja laitteiden omistusoikeus kaupungille vasta jatkettun vuokra-ajan päättyessä.

Kaupungilla on oikeus vuokrasuhteen kestäessäkin sanoa sopimus irti päättymään kuuden (6) kuukauden kuluttua irtisanomisesta, mikäli kaupunki itse tarvitsee aluetta yleistä tarvetta varten. Jos vuokrasuhde tällä tavoin päättyy ennen 30. 4. 1972, kaupunki on velvollinen suorittamaan yhdistykselle korvauksena silloin vielä edellä sanotun mukaisesti kuolettamatta olevien rakennuskustannusten osan;

6) yhdistys on velvollinen varaamaan vähintään 1/3:n pelitunneista viikossa yhdistykseen kuulumattomille henkilöille. Yhdistyksellä on kuitenkin oikeus poiketa tästä määräyksestä kilpailuja pidettäessä;

7) yhdistyksen on tehtävä ehdotuksensa pelaajilta kannettaviksi maksuiksi vuosittain viimeistään 15. 4. urheilu- ja retkeilylautakunnalle, joka vahvistaa maksut itsekannattavaisuusperiaatteen mukaan huomioon ottaen suoranaiset kulut, korot, kuoletukset ym.;

8) aluetta ympäröivien katujen kunnossa- ja puhtaanapito ei kuulu yhdistykselle;

9) jos yhdistys rikkoo vuokrasopimuksen ehtoja eikä kolmen kuukauden kuluessa huomautuksesta tee vaadittua oikaisua, voi urheilu- ja retkeilylautakunta julistaa vuokraoikeuden menetetyksi;

10) yhdistyksellä on etuoikeus saada alue uudelleen vuokralle vuokra-ajan umpeen kuluttua, mikäli kaupunki sen silloin vielä luovuttaa vuokralle tällaiseen tarkoitukseen;

11) yhdistyksen on vuosittain lähetettävä urheilu- ja retkeilylautakunnalle toimintakertomuksensa;

12) urheilu- ja retkeilylautakunnalla tai sen määräämillä henkilöillä on oikeus milloin tahansa toimittaa vuokra-alueella katselmus, josta kuitenkin, mikäli se hankaluudetta voi tapahtua, yhdistykselle hyvissä ajoin sitä ennen on ilmoitettava ja jossa sen edustajan, mikäli mahdollista, on oltava läsnä. Tällaisesta katselmuksesta, jossa tarkastetaan, onko alue rakennuksineen hyvässä kunnossa ja onko vuokrasopimuksen määräyksiä muuten noudatettu, laaditaan toimituskirja, jonka perusteella urheilu- ja retkeilylautakunta sittemmin, jos tarkastus on aiheuttanut muistutuksia, määrää, minkä ajan kuluessa puutteellisuudet on korjattava. Tästä päätöksestä annetaan yhdistykselle tieto. Ensimmäinen katselmus on suoritettava vuokra-ajan alkaessa;

13) yhdistyksellä ei ole oikeutta ilman urheilu- ja retkeilylautakunnan lupaa siirtää vuokraoikeutta toiselle eikä luovuttaa aluetta tai osaa siitä toisen käytettäväksi.

Tätä sopimusta on tehty kaksi (2) samansisältöistä kappaletta, yksi (1) kummallekin sopijapuolelle.

Vuokrasopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että samaa aluetta koskeva vuokra-sopimus Oy. Yhtyneet Ravintolat Ab. -nimisen yhtiön kanssa samanaikaisesti puretaan (20. 3. 295 §, 8. 5. 400 §).

Uimarannan aikaansaamista Lauttasaaren asutusalueen tarpeita varten koskevassa vt Katajavuoren ym. aloitteessa oli mm. mainittu, että ko. kaupunginosa, jonka asukasluku lähenteli 20 000, oli ilman kaupungin hoitamaa uimarantaa. Lauttasaarelaiten uimarantana on vuosikymmeniä käytetty Tallbergin perikunnan maalla sijaitsevaa ns. Lauttasaaren Casinon-rantaa, jonka hoitokustannuksiin kaupunki esim. v. 1956 oli myöntänyt 100 000 mk, jolla summalla oli pystytty vain hiekoittamaan ranta-aluetta. Lauttasaaren toinen kansanpuisto, Länsiulapanniemi, sijaitsee vaikeasti löydettävän tien takana ja on se varsin tiheään asuttu. Sitäpaitsi työntyvät Laajalahden likavedet sinne Jorvaksentien alitse. Edelleen aloitteentekijät ehdottivat, että kaupunginhallitusta kehoitettaisiin kii-

reellisesti ryhtymään toimenpiteisiin Lauttasaaren Casinon-rannan tai muun sopivan rantakaistan maa- ja vesialueitten hankkimiseksi ja kunnostamiseksi lauttasaarelaiten tarpeita vastaavaksi uimarannaksi. Urheilu- ja retkeilylautakunta oli yhtynyt aloitteen tekijäin perusajatukseen, mutta koska vapaa-ajanviettokomitea parhaillaan suunnitteli mm. kaupungin uimalakysymystä, ei suurempien ratkaisujen suorittaminen olisi mahdollista. Lisäksi lautakunta oli esittänyt, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin Lauttasaarta ympäröivien vesialueiden hankkimiseksi kaupungille, ja että Länsiulapanniemessä liikennelaitoksen ja sota-invalidien viikonloppumaja-alueiden välissä oleva vapaa-alue sekä samassa niemessä oleva kallioniemeke siirrettäisiin urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon, jotta ne jo v:n 1958 kesänä voitaisiin järjestää yleisiksi uintipaikoiksi. Lautakunnan päätöksestä oli jäsen Katajavuori esittänyt eriyvän mielipiteen, mainiten mm., ettei kysymystä siinä vaiheessa olisi annettava vapaa-ajan viettoa suunnittelevan komitean tutkitavaksi, koska rannan välttämättömät korjaukset siten siirtyisivät kenties useiksi vuosiksi. Kysymyksessä ei ollut uuden uimarannan järjestäminen, vaan määrärahan varaaminen peruskorjauksia varten, jolloin nimenomaan olisi parannettava mainitun Casinon-rannan liejuinen vesipohja. Lauttasaaren Säätiö oli yhtynyt aloitteeseen. Säätiön kirjelmän johdosta oli urheilu- ja retkeilylautakunta ilmoittanut esittävänsä yleisten töiden lautakunnalle, että v:n 1958 talousarvioon varattaisiin mainittua tarkoitusta varten määräraha, jonka turvin voitaisiin myös tutkia ja suunnitella Lauttasaaren etelärannan järjestämistä uimarannaksi. 13. 11. oli myös päätetty hankkia aloitteentekijäin tarkoittama vesialue kaupungin haltuun, jonka jälkeen uimaranta-alueita voitaisiin ruveta kunnostamaan. Kaupunginhallitus oli myös ilmoittanut harkitsevansa Länsiulapanniemessä olevan vapaa-alueen siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi (20. 3. 312 §, 13. 11. 839 §).

Uimarantojen suojaamista lumenkaatopaikkojen haitallisilta vaikutuksilta koskeva aloite. Vt Orko ym. tekivät v. 1956 (ks. s. 44) otsikossa mainitusta asiasta aloitteen, jossa ehdottivat, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin lumenkaatopaikkojen uudelleen määräämiseksi, siten että uimarannat tarkoin suojattaisiin niiden haitallisilta vaikutuksilta ja että epäkohdat koetettaisiin poistaa jo kertomusvuoden talveen mennessä. Yleisten töiden lautakunta oli aloitteen johdosta todennut, että kaupungin kasvaessa ja liikenteen laajentuessa on katujen kunnossapitoa jouduttu entistä enemmän tehostamaan, jolloin myös lumenkaatopaikkakysymys on muodostunut entistä vaikeammaksi. Edullisinta olisi, jos kaatopaikat voitaisiin sijoittaa veden päälle, koska maalle muodostetut kaatopaikat eivät ehdi sulaa kesän aikana. Lumenkaatopaikkojen siirtäminen kauaksi kaupungin ulkopuolelle rasittaisi taas kohtuuttomasti sekä veronmaksajia että kiinteistöjen omistajia. Puhutaanapito-osasto oli poliisiviranomaisten ehdotuksesta päättänyt leventää, mikäli mahdollista, entisiä lumenkaatopaikkoja, jotta useampi auto voisi yhtäaikaa tyhjentää kuormansa. Vaikka keväiset lumikasat ovat likaisia ja epäsiistejä, on kuitenkin todennäköisintä, että mereen johdetut likaviemärit aiheuttavat rantavesien saastumisen. Jos siis lumi sulaa kaatopaikoilla rannoilla tai poiskuljettamattomana kaduilla, joutuu se kummassakin tapauksessa viemäreitä myöten mereen, jonka rantavesien pitämiseksi uintikel-poisina tarvittaisiin useita puhdistuslaitoksia. Lautakunta kannatti maauimaloiden rakentamista. Kiinteistölautakunta katsoi, että aloitteessa mainitut haitat voitaisiin poistaa vain lumenkaatopaikkoja vähentämällä ja siirtämällä ne entistä kauemmaksi. Kun kysymyksessä oli verrattain suuri yhteiskuntaa rasittava menoerä, ei sitä lautakunnan mielestä ollut lisättävä verrattain lyhytaikaisten kauneudellisten haittojen perusteella. Kaupungin lumenkuljetuskustannukset talvikautena 1957/58 nousivat n. 40 mmk:aan ja yksityisten n. 120 mmk:aan. Terveystoimilautakunta oli todennut kaupungin rantavesien likaantumisen suurimmalta osalta johtuvan siitä, että suurtenkin kerrostaloalueiden likavedet on ollut johdettava puhdistamattomana mereen. Mainittuun epäkohtaan verrattuna on lumenkaatopaikkojen aiheuttama likaantuminen ollut varsin vähäinen. Kun lumenkaatopaikat sijaitsivat satama-alueen pahimmin saastuneilla alueilla, ei niiden siirtämisestä lähellä oleviin uusiin kohtiin olisi mitään apua. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (23. 1. 85 §).

Vt Pettisen ym. aloite *uimarannan ja venelaiturin rakentamisesta Herttoniemen asuntoalueen tarvetta varten* päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (23. 1. 103 §).

Vt K. Niemen ym. aloite *uimarannan perustamiseksi Strömsinlahden rannalle* päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (11. 9. 653 §).

Hiihtokeskuksen aikaansaaminen pääkaupunkia varten. 6. 3. tekemässään aloitteessa vt Hara oli mm. maininnut, että vaikka kaupunki kiitettävällä tavalla oli huolehtinut siitä, että kasvavalla nuorisolla olisi mahdollisuus saada liikuntakasvatusta, oli hiihtourheilu jäänyt tämän huolenpidon ulkopuolelle. Kaupungilta puuttui nim. alue, jossa olisi mahdollisuus harjoittaa sekä mäenlaskua että hiihtoa. Kaupungin hiihtomäet olivat joko liian pieniä edustavia kilpailuja varten tai oli niiden sijainti niin epäedullinen, ettei niiden läheisyyteen ollut päässyt muodostumaan kaivattua hiihtokeskusta. Edelleen oli aloitteentekijä ehdottanut, että kaupunginhallituksen tehtäväksi annettaisiin sopivan alueen varaaminen hiihtokeskusta varten, jonne myöskin voitaisiin rakentaa kansainväliset mitat täyttävä hiihtomäki. Urheilu- ja retkeilylautakunta oli todennut lausunnossaan Helsingin tarvitsevan aloitteessa ehdotetun hiihtokeskuksen, mutta että sellaista ei ole löytynyt kaupungin rajojen sisäpuolelta. Retkeilyhiihtoon ja pienempiin kilpailuihinkin voitaisiin kuitenkin käyttää kaupungin monia viheralueita. Hiihtojärjestöjen asettama toimikunta, jossa urheilu- ja retkeilylautakunta myös oli edustettuna, oli todennut Kauniaisten kauppalan asemakaavassaan Kasavuorelta varaaman n. 45 ha:n suuruisen urheilualueen olevan erittäin sopivan myös Helsingin hiihtokeskukseksi. Maasto- ja lumisuhteiden kannalta alue täyttäisi sekä kilpailu- että retkeilyhiihtokeskukselle asetettavat suuretkin vaatimukset. Myöskin Espoon kunta on alustavasti suunnitellut ko. keskukseen välittömästi liittyvien omalla alueellaan olevien kukkuloiden varaamista urheilualueeksi. Kaupunginhallitus oli ilmoittanut kehottaneensa urheilu- ja retkeilylautakuntaa ryhtymään neuvotteluihin Espoon kunnan ja Kauniaisten kauppalan ao. viranomaisten kanssa mahdollisen yhteisen hiihtokeskuksen aikaansaamiseksi Kauniaisten kauppalan Kasavuoren alueelle. Lautakunnan tulisi aikanaan tehdä kaupunginhallitukselle tarpeelliset esitykset mm. yhteistoimikunnan perustamisesta laatimaan suunnitelmaa retkeily- ja kilpailuhiihdon edistämiseksi. Lisäksi olisi hiihtojärjestöille ilmoitettava, että kaupungin alueelle sijoitettavaa hyppymäkeä koskeva suunnitelma jätettäisiin hiihtojärjestöjen kehiteltäväksi. Suunnitelman toteuttaminen otettaisiin myöhemmin erikseen harkittavaksi. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnot riittäväksi selvitykseksi (6. 3. 260 §, 23. 10. 781 §).

Korkeasaaren apinatalon rakennustöiden loppuun suorittamista varten myönnettiin 900 000 mk tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten kaupunginvaltuuston käytettäväksi merkityistä määrärahoista (30. 10. 794 §).

Väestönsuojelu. Merkittiin tiedoksi, että Uudenmaan lääninhallitus oli 28. 3. vahvistanut väestönsuojelulautakunnan ohjesäännön 6 §:n muutoksen, jonka mukaan lautakunnan tulee huolehtia kaupungin omistamien kalliosuojien hoidosta ja hallinnosta (8. 3. 374 §, kunn. as. kok. n:o 30).

Myöhemmin kaupunginvaltuusto vielä päätti muuttaa väestönsuojelulautakunnan ohjesääntöä lisäämällä siihen seuraavan uuden 6a §:n, jonka mukaan lautakunnalla on oikeus, milloin väestönsuojelliset näkökohdat eivät olisi esteenä, luovuttaa hallinnossaan olevia kalliosuojatiloja vuokralle enintään viiden vuoden ajaksi kerrallaan ja sopimuksen mukaan irtisanoa vuokralainen. Lautakunta voi myös samanlaisilla aikarajoituksilla siirtää kalliosuojatilojen vuokraamisoikeuden väestönsuojelutoimistolle ja samoin siirtää toimistolle vuokrasopimusten irtisanomisoikeuden. Lääninhallitus vahvisti 9. 8. eo. päätöksen (8. 5. 406 §, 11. 9. 587 §, kunn. as. kok. n:o 75).

Kiinteistöviraston talo-osastolle 1. 1. perustettu 17. palkkaluokkaan ja V kielitaitoluokkaan kuuluva koneenhoitajan virka päätettiin em. ajankohdasta siirtää väestönsuojelutoimistoon. Ko. viranhaltijain palkkaamista varten myönnettiin erinäisiin hallintomenoihin kuuluvista ao. määrärahoista 611 640 mk väestönsuojelulautakunnan käytettäväksi (6. 3. 236 §).

Kaupunginvaltuusto päätti siirtää kertomusvuoden talousarvion kiinteistöjen pääluokkaan ja osastoon kalliosuojia varten varatut määrärahat väestönsuojelulautakunnan käytettäväksi (6. 2. 150 §).

Kaupungin katujen ja muun kaupungin omistaman maan alla olevista valtion virastojen kalliosuojatunneleista tehtävä sopimus. Kaupunginvaltuusto oikeutti kaupunginhallituksen hyväksymään kaupungin puolesta valtion ja kaupungin välillä tehtäväksi sopimukseksi kaupungin katujen ja muun kaupungin omistaman maan alla olevista valtion virastojen kalliosuojatunneleista seuraavan sisältöisen sopimuksen:

1) tunnelin laen tulee olla vähintään 1.5 m vesijohto- ja viemärikanavan pohjan alapuolella;

2) Rauhankadun pituussuuntaan kulkevan tunnelin laen on oltava vähintään 6 m vesijohto- ja viemärikanavan pohjan alapuolella;

3) poistoviemäriin tulee olla yhdistettynä vähintään 35 cm kaupungin viemäriin pohjan yläpuolella;

4) valtion on luovutettava kaupungin rakennusvirastolle tunnelien yleispiirustukset, joista käy ilmi tunnelien sijainti eli se osa kallioista, mikä tunneleihin on käytetty, sekä poikkileikkaukset n. 10 m:n välein;

5) valtio vastaa kaikesta vauriosta, mikä tunneleista välittömästi saattaa aiheutua kaupungille tai yksityiselle;

6) valtiolla ei ole oikeutta saada korvausta vahingosta, mikä tunneleille, niiden rakenteille tai niissä mahdollisesti säilytettävillä tavaroilla ehkä aiheutuu kadulla tapahtuvasta liikenteestä, kadulla vähintään 1.5 m tunnelien laen tason yläpuolella suoritettavista viemäri-, vesijohto-, kaapeli- ym. töistä, mikäli tunnelien pysyvää käyttötarkoitusta ei siten vaaranneta, tai kadussa niin ikään vähintään 1.5 m tunnelien laen tason yläpuolella sijaitsevista viemäri-, vesijohto-, kaapeli- ym. johdoista. Rauhankadun pituussuuntaan kulkevan tunnelin laen kohdalla ovat em. mitat 6 m;

7) kaupunki ei 8) kohdassa mainituin poikkeuksin ryhdy sellaiseen toimenpiteeseen, joka haittaa, rajoittaa tai ehkäisee kalliosuojan käyttöä;

8) mikäli suuri yleinen etu vaatii, kaupungilla on oikeus korvauksetta rakentaa liikennettä tai johtoja varten tunneli kalliosuojaan kuuluvan, valtioneuvoston taloon johtavan yhdyskäytävän tai katumaan ja muun kaupungin omistaman maan alla olevan suojan estämättä, valtiolle hyvissä ajoin sitä ennen asiasta ilmoitettuaan;

9) kaupunki ei peri korvausta oikeudesta pitää tunneleita katumaan alla niin kauan kuin tunnelien näitä osia ei käytetä muuhun kuin arkisto- ja varastotilaksi. Kaupunki ei peri korvausta siinäkään tapauksessa, että tunneleita sodan aikana tai sen uhatessa käytetään muihin tarkoituksiin;

10) edellä 1)–3) kohdissa tarkoitetaan tämän sopimuksen allekirjoitushetkellä voimassa olevaa olotilaa. Mikäli myöhemmin niihin tehdään muutoksia, on asiasta erikseen sovittava (23. 1. 84 §).

Siviilisuojaletuimenpiteiden tehostamista ja kalliosuojien rakentamista koskeva aloite. Vt Lappi-Seppälä ym. olivat v. 1956 (ks. s. 44) tehneet ko. asiasta aloitteen, jossa sanottiin mm. Helsingin sodan syttyessä olevan maan merkityksellisin ja arkaluontoisin hyökkäyskohde, koska se maan pääkaupunkina on hallinnollisen toiminnan, teollisuuden ja talouselämän sekä suurien omaisuusarvojen keskuspaikka. Vaikka parhain suojautumiskeino, evakuoiminen, voitaisiinkin suorittaa suunnitelmallisesti, tarvittaisiin kaupungin asukkaista noin puolet hoitamaan sodan aiheuttamia tehtäviä. Näitä varten tarvittaisiin entisten väestönsuojien lisäksi lisätilaa n. 60 000 hengelle sekä lisätilat erikseen 1 000 ensiapuputtilasta varten. Ensimmäisen luokan suojelukohteessa, jollainen Helsingin on, tulisi olla väestönsuojia 10 %:lle kaupungin rauhanaikaisesta väestöstä. Lisäksi tarvittaisiin väestönsuojeluelimille huomattavasti lisätilaa, jota olisi rakennettava eri puolille kaupunkia. Aloitteentekijät olivat pitäneet kallioon louhittuja väestönsuojia tarkoituksenmukaisimpina, koska niillä rauhan aikanakin olisi oma käyttönsä esim. voimistelu- ja urheiluhuoneistoina, elokuvateattereina, varastoina ja autojen pysäköintipaikkoina yms. Tällaisten väestönsuojelutunnelien louhintatyöt voitaisiin erinomaisesti suorittaa myös työttömyystöinä. Väestönsuojelulautakunta oli huomauttanut nykyaikaisen sodankäyntivälineiden vaativan myös suojelumenetelmien tehostamista, jonka vuoksi vanhat suojat olisi kunnostettava ja uusia viipymättä rakennettava. Kiinteistölautakunta oli yhtynyt väestönsuojelulautakunnan lausuntoon ja maininnut lisäksi, että kaupungin maanalaisten tilojen käyttäminen tulisi kysymykseen tulevia tunneliratoja ja maan alle sijoitettavia pysäköimistöjä suunniteltaessa. Samassa yhteydessä voitaisiin huomioida myös väestönsuojelulliset näkökohdat. Satamalautakunta oli ehdottanut kalliosuojat rakennettaviksi siten, että niitä voitaisiin käyttää myös satamien tarpeisiin. Yleisten töiden lautakunta oli huomauttanut, että tunnelien louhinta-, kuorma- ym. työt suoritettiin nykyään koneellisesti, joten niillä ei työllisyystöinä olisi sanottavaa merkitystä. Lautakunnan mielestä olisi tunnelien sijainti ja rauhan aikainen käyttötarkoitus tarkoin selvitettävä ennen niiden suunnittelu- ja rakennustöihin ryhtymistä. Kaupungin väestön-

suojausvalmiuden tehostamiseksi oli kaupunginvaltuusto v. 1956 (ks. s. 44) siirtänyt kalliosuojien hoidon ja valvonnan väestönsuojelulautakunnalle ja sen toimistolle kertomusvuoden alusta lukien. Samaten oli suunnitteilla väestönsuojelutoimiston organisaation muuttaminen ja sen henkilökunnan lisääminen. Lisäksi oli väestönsuojeluohjaaja valittu myös eri virastojen ja laitosten välisen yhteistoimintatoimikunnan sekä esikaupunkiliikenteen suunnittelukomitean asiantuntijalautakunnan jäseneksi. Valmisteilla olevaan investointiohjelmaan on myös sisällytetty määräraha entisten kalliosuojien kunnostamista ja uusien rakentamista varten. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (11. 9. 639 §).

Työllisyyslautakunta. Vt Saarinen ja 11 muuta valtuutettua olivat 24. 9. jättäneet kaupunginkansliaan välikysymyksen työttömyyden torjumisesta ja työttömyyskortiston avaamisesta. Välikysymyksen johdosta kaupunginhallitus ilmoitti 6. 6. asettaneensa erityisen komitean laatimaan työttömyystyösuunnitelmaa työllisyyskaudeksi 1. 7. 1957—30. 6. 1958. Komitean mietintö ehdotukseineen oli jätetty kaupunginhallitukselle syyskuun lopulla. Mietinnössään komitea oli todennut kaupungin olevan velvollinen sijoittamaan ko. työllisyyskautena täysin omalla kustannuksellaan 2 106 työtöntä. Mikäli perusosuus tulisi ylitetyksi, olisi muulle osalle järjestettävä työtilaisuuksia yhdessä valtion kanssa. Komitean laatiman työttömyystyöohjelman mukaan on työtilaisuuksia varattu yhteensä 2 350 henkilölle. Mikäli mainittu ohjelma joudutaan kokonaisuudessaan toteuttamaan, merkitsee se, että kaupungin olisi valtion kanssa järjestettävä työtilaisuuksia enintään n. 250 työntekijälle. Ohjelmaa laadittaessa oli edellytetty, että rakennusviraston n. 3 700:lle ja satamarakennusosaston 600 vakinaiselle työntekijälle järjestettäisiin työtä talousarvion puitteissa. Kaupunginhallitus oli hyväksynyt komitean ehdotukset ja pyytänyt niille kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön vahvistusta, minkä jälkeen yleisten töiden lautakunta, satamalautakunta ja teollisuuslaitosten lautakunta voisivat välittömästi aloittaa työt. Työllisyyslautakunta oli ilmoittanut avaavansa työttömyyskortiston heti, kun työt em. työmailla voivat alkaa. Kaupunginhallitus oli myös työnvälitystoimiston ja huoltoviraston välityksellä seurannut kesästä lähtien työllisyystilanteen kehitystä. Myös valtion viranomaisiin on pidetty yhteyttä. Työttömyysohjelman mukaan voitaisiin miehille järjestää riittävästi työtilaisuuksia, vaikka kaupungin perusosuus tulisi ylityksikin. Toistaiseksi oli työnhakijoiden lukumäärä kuitenkin pysytellyt kaupungin sijoittamisvelvollisuuden perusosaa pienempänä. Naistyövoiman sijoittaminen oli sen sijaan vaikeampaa, eikä komitea ollut voinut esittää mitään naisille sopivia töitä. Huoltovirasto oli ilmoittanut, että mikäli saataisiin sopiva huoneisto, voitaisiin työtupiin perustaa n. 60 työntekijän osasto koneompeluun tottuneille naisille. Myös Kustaankartanon vanhainkotiin ja Koskelan sairaskotiin voitaisiin sijoittaa n. 20 naista. Lisäksi voitaisiin n. 10—12 naiselle varata työtä kotiaputoiminnan yhteydessä. Rakennusviraston sekä talorakennus- että katurakennusosaston taholta oli ilmoitettu pyrittävän mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan ne rakennushankkeet, joita varten oli myönnetty määrärahoja. Koska työllisyystilanne kertomusvuoden talousarvion vahvistamisen jälkeen oli huonontunut, oli kaupunginhallitus taloudellisen puolen turvaamiseksi esittänyt kaupunginvaltuustolle työllisyysmäärärahojen korottamista 300 mmk:lla. Vastaus välikysymykseen merkittiin tiedoksi (9. 10. 736 §).

Työttömyysvakuutuslain aikaansaamista koskeva vt Saastamoisen ym. aloite päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (27. 11. 907 §).

Nuorisotyö. Vt Katajavuori ym. olivat v. 1956 (ks. s. 44) tehneet aloitteen, jossa kuvattiin nuorison harrastustilojen tarvetta Lauttasaaressa ja esitettiin, että talossa Otavantie 3 sijaitseva entinen sivukirjaston huoneisto varattaisiin nuorisotyölautakunnan ja lastentarhain lautakunnan tarpeita varten. Lastentarhain lautakunta oli ilmoittanut olevansa periaatteessa sitä mieltä, että Lauttasaareen tarvittaisiin uusi lastentarha sekä että em. huoneisto voitaisiin kohtuullisilla kustannuksilla kunnostaa lastentarhaksi. Lautakunta ei kuitenkaan puoltanut huoneiston käyttämistä sekä lastentarhana että kerho-huoneistona, koska se mm. kalustonsakaan puolesta ei tähän soveltuisi. Nuorisotyölautakunta oli ilmoittanut tarvitsevansa huoneistoa Lauttasaaressa ja pitävänsä mainittua huoneistoa eräiden korjausten jälkeen sopivana. Koska talossa oli runsaasti lapsia, ei huoneiston omistaja ollut halukas luovuttamaan sitä lastentarhakäyttöön. Sen sijaan yhtiö oli halukas vuokraamaan sen nuorisotyölautakunnan alaiseksi kerhohuoneistoksi 325 mk:n nelivuokrasta kuukaudessa, jolloin vuokraan sisältyisi korvaus lämmöstä ja

lämpimästä vedestä. Huoneiston pinta-ala oli 195 m², joten vuokran suuruus olisi 63 375 mk/kk. Huoneisto oli vuokrattu po. tarkoitukseen ja kaupunginhallitus oli myöntänyt tarvittavat varat muutostöiden suorittamista varten. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (20. 2. 207 §).

Vt Kauhasen ym. aloite määrärahan merkitsemisestä v:n 1958 talousarvioon nuorisotalon rakentamiseksi Vallilaan päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmisteltavaksi (22. 5. 476 §).

Kunnallisen saunarakennuksen rakentaminen. Vt Aira Koskinen ym. tekivät v. 1956 (ks. s. 44) aloitteen, jossa käsiteltiin Malmin esikaupunkialueen sauna- ja pesulapulaa. Kaupunginhallitus oli v. 1946 asettanut komitean suunnittelemaan kylpylä- ja saunaolojen parantamista. Komitean mietinnön perusteella esitettiin saunaolojen parantamista koskeva suunnitelma kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi, joka päätti, ettei kaupunki itse ryhtyisi harjoittamaan saunaliikettä eikä rakentaisi saunalaitoksia. Aloitteentekijät ehdottivat, että ko. päätös otettaisiin uudelleen käsiteltäväksi ja muutettaisiin sellaiseksi, että voitaisiin ryhtyä rakentamaan kunnallisia saunarakennuksia. Terveystaloutalautakunta oli todennut mainitulla alueella, joka pääosiltaan oli omakotialuetta, esiintyneen saunomismahdollisuuksien puutetta. Tämä puute aiheutui mm. rakennuksiin nähden liian suuresta asukasmäärästä, veden puutteesta ja jäteveden pois johtamisen aiheuttamista vaikeuksista. Naapurien väliset erimielisyydet estivät puolestaan kylpemisen naapuritalojen saunoissa. Pyykinpesumahdollisuuksiin vaikuttivat samat seikat. Niin kauan kuin alueella olevia saunoja ei käytettäisi täydellä teholla, ei aloitteen terveydenhoitautakunnan käsityksen mukaan tulisi antaa aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että kiinteistöviranomaisten olisi tontteja myydessään kiinnitettävä rakennuttajien huomiota saunojen puutteeseen. Kaupunginhallitus oli viitannut Etelä-Haagan saunakysymyksen yhteydessä antamaansa lausuntoon sekä yleisten töiden lautakunnan ja kiinteistölautakunnan samaa asiaa koskeviin lausuntoihin. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (30. 10. 788 §, khn mtö n:o 11/1950).

Yleisen sauna- ja pesulaitoksen rakentaminen Etelä-Haagaan. Vt Miettinen ym. olivat tehneet v. 1956 (ks. s. 44) aloitteen, jossa sanottiin mm., että Etelä-Haagan asukkaat vuosikausia olivat kärsivällisesti odottaneet, että joku yksityisyrittäjä tai osuustoiminnallinen liike perustaisi paikkakunnalle sauna- ja pesulaitoksen, joka puhtaudenpidon ja terveydenhoidon kannalta oli välttämätön. Edelleen aloitteentekijät olivat ehdottaneet, että kaupunginhallitusta kehoitettaisiin ryhtymään toimenpiteisiin yleisen sauna- ja pesulaitoksen perustamiseksi paikkakunnalle. Terveystaloutalautakunta oli viitannut päätökseen, jonka kaupunginvaltuusto v. 1950 (ks. s. 41) oli tehnyt nk. saunakomitean mietinnön johdosta ja katsoi, ettei ollut syytä muuttaa mietinnössä omaksuttuja periaatteita. Uusien saunojen ja pesulaitosten perustamista olisi kuitenkin edistettävä, myöntämällä mm. tontteja niitä varten yhtä edullisilla ehdoilla kuin esim. kouluille ja sairaanhoitolaitoksille. Edelleen lautakunta oli esittänyt, että kaupunginhallitus ryhtyisi neuvottelemaan Osuusliike Elannon tai muun sauna- ja pesulaliikettä harjoittavan toiminnan kanssa siitä, mitä mahdollisuuksia olisi perustaa mainittuja laitoksia, jos kaupunki avustaisi ko. toimintaa. Yleisten töiden lautakunta oli huomauttanut, että eräiden kunnallisten asuintalojen yhteyteen oli järjestetty täyskunnallisia saunoja ja pesuloita, mutta että niistä saadut kokemukset eivät olleet olleet suotuisia. Kiinteistölautakunta oli käsityksenään ilmoittanut, että kaupunginvaltuuston em. päätöksen periaatteissa olisi edelleenkin pysyttävä, mutta että kaupunki voisi tavalla tai toisella tukea osakeyhtiön muodossa toimivan suurpesulan perustamista. Kaupunginhallituksen mielestä kaupungin taloudellinen tilanne ja lukuisat vielä tärkeämmät investointitarpeet estivät kaupungin toiminnan ulottamisen ko. aloilla laajemmalle kuin mitä kaupunginvaltuuston aikaisemmin mainittu päätös edellytti. Osuusliike Elanto oli sille tehdyn tiedustelun johdosta ilmoittanut sauna- ja pesulatoiminnan kyllä kuuluvan sen toimialaan, mutta että sillä ei toistaiseksi ollut mahdollisuuksia varata pääomaa ko. tarkoitukseen, sen sijaan se esitti, että sopivia alueita varattaisiin tarkoitukseen halukkaiden yrittäjien käytettäväksi (30. 10. 787 §).

Keskuspesulan luonnospiirustusten hyväksyminen. Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä yleisten töiden lautakunnan laadittamat arkkitehtien Jonas Cedercreutzin ja Helge Railon tekemät uuden keskuspesulan luonnospiirustukset sillä edellytyksellä, että sairaalalautakunnan mahdollisesti tekemät huomautukset sekä palolautakunnan esittä-

mät paloturvallisuuskohdat otettaisiin huomioon pääpiirustuksia laadittaessa. Kaupunginhallitus oikeutettiin hyväksymään luonnospiirustuksiin mahdollisesti tarpeelliseksi osoittautuvat pienehköt muutokset samoin kuin luonnospiirustuksiin perustuvat pääpiirustukset (5. 6. 499 §).

8. Opetus- ja sivistystointa koskevat asiat

Opetustoimi

Kansakoulujen ohjesäännön muuttaminen. Kaupunginvaltuusto päätti lisätä kansakoulujen ohjesäännön 2 §:ään kuudennen kohdan, joka koski pianon tai flyygelin luovuttamista kuoro-, orkesteri-, naisvoimistelu- ym. harjoitustilaisuuksiin sekä voimistelukaluston luovuttamista korvauksetta ulkopuolisten voimisteluharjoitustilaisuuksissa käytettäväksi (11. 12. 937 §, v:n 1958 kunn. as. kok. n:o 24).

Vierailta paikkakunnilta kotoisin olevien oppilaiden koulumaksujen korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti, että 1. 4. lukien on vierailta paikkakunnilta perittävä korvauksena sellaisten oppilaiden koulunkäynnistä kaupungin kansakouluissa, joiden koulunkäynnin vieras kunta on velvollinen kustantamaan, seuraavat summat oppilasta kohden: koko lukuvuodelta 21 420 mk, syyslukukaudelta 9 520 mk ja kevätlukukaudelta 11 900 mk (10. 4. 348 §, kunn. as. kok. n:o 36).

Kansakoulujen työaika lukuvuodeksi 1957/58 päätettiin vahvistaa 1. 7. annetun kansakoululain 4 §:n mukaiseksi (25. 9. 684 §).

Koulutaloissa esiintyvien epäkohtien ja puutteellisuuden poistamista koskeva aloite. Vt Lehto ym. olivat v. 1956 (ks. s. 46) tehneet aloitteen, jossa mm. ehdotettiin, että uusia koulutaloja rakennettaessa kiinnitettäisiin tarkkaa huomiota siihen, että koulujen henkilökunnan työhuoneet ja erittäinkin asunnot tehtäisiin riittävän tilaviksi ja nykyajan vaatimukset täyttäväksi, että koulujen pihamaat tehtäisiin mahdollisimman siisteiksi ja päällystykseltään sellaisiksi, että ne parhaiten soveltuisivat koululaisten käyttöön, sekä että koulutaloissa olevien asuntojen kunnosta huolehdittaisiin. Kiinteistölautakunta oli huomauttanut, että uusissa koulurakennuksissa todetut epäkohdat ovat saattaneet johtua siitä, että suunnittelijat eivät olleet tottuneet sijoittamaan rakennusta maastoon. Kanta-kaupungin alueelle rakennettaessa oli virallisilla määräyksillä osoitettu sekä rakennuksen sijainti että sen korkeustaso. Tavallisin virhe aiheutui Kanta-kaupungin ja Esikaupunkien viemärimistapojen erilaisuudesta. Koska esikaupunkialueilla ei yleensä ollut sadevesiviemäreitä, vaan johdettiin sadevedet avo-ojia pitkin alueelta, sijoitettiin pohjakerroksen lattiatasot useimmiten ojien pohjaa alemmaksi, jolloin vesi virtaa rakennukseen aiheuttaen kosteushaittoja. Koulutontteja luovutettaessa olisi pyrittävä ilmoittamaan maapohjan laatu sekä alin viemäritävyä lattiataso. Koulurakennuskomitea oli aloitteen johdosta huomauttanut, että kansakoulurakennuksia suunniteltaessa oli mukana ollut kansakoulujen rakennuskomitea, jonka puheenjohtajana on opetus- ja sairaala-asiajn johtaja ja jäsenenä kouluviranomaisia sekä kaupunginarkkitehti. Niin ikään on tarpeellista kokemusta omaava opettaja määrätty rakentamistaiheen aikaiseksi koulutyön asiantuntijaksi. Lisäksi oli henkilökunnan yhdistyksen edustajille annettu tilaisuus tehdä muutosesityksiä ja huomautuksia asuinhuoneistojen ja työpaikkojen suunnittelusta. Jotta välttyttäisiin koulutyötä haittaavista epäkohdista, oli rakennusvirastolle esitetty, että rakennettavien koulutalojen piha-alueet ympäristöineen rakennettaisiin yhtäjaksoisesti täysin valmiiksi. Esityksen johdosta oli rakennusvirasto huomauttanut, että koulutalojen pihamailla oli sellaisia voimisteluvälineitä, joiden ympäristö loukkaantumisen estämiseksi on varustettava hiekalla ja sahajauhoilla. Tämä aiheutti kestopäällystetyn osan hiekoittumisen ja vaati jatkuvaa puhdistamista. Rakennusviraston mielestä oli kyseenalaista, kannattiko pihojen kestopäällystyksen uhrata melkoisia summia vain tarkoituksen osittaiseksi saavuttamiseksi. V:n 1958 talousarvioon oli yli 20 koulutalon pihamaiden kunnostamista varten ehdotettu yhteensä n. 28 mmk. Mitä tulee keskuslämmitykseen, oli se uusimmissa koulurakennuksissa järjestetty automaattiseksi, joten jatkuva työskentely pannuhuoneessa ei ollut tarpeellista. Myöskin ruoanjakajien tarkoituksenmukaiset huoneet sekä siivoojien pesu- ja pukeutumistilat oli otettu huomioon uusimmissa suunnitelmissa. Lisäksi oli vanhoissa koulutaloissa n. kolme vuotta sitten suoritettu katselmus ko. tilojen sijoittamiseksi niihinkin. Asuinhuoneiden laatutasoa suojasivat rakennusjärjestyksen ja -tarkastuksen mää-